

Vyučovanie spôsobom živého múzea v Ľudovej škole Jozefa Mistríka

Pri príležitosti 95 nedežitých narodenín prof. Jozefa Mistríka, významného jazykovedca, sa na Španej Doline 2. februára 2016 uskutočnilo zaujímavé podujatie s názvom "Vyučovanie spôsobom živého múzea v Ľudovej škole Jozefa Mistríka".

Skupina žiakov zo ZŠ Trieda SNP 20 v Banskej Bystrici navštívila v Španej Doline historickú *Rímsko-katolícku* a zároveň *Ľudovú školu prof. Jozefa Mistríka*, rodáka zo Španej Doliny. Prítomných hostí a žiakov privítal Ján Piško, autor tejto historickej školy, oblečený v baníckej uniforme, ktorý mal v tento deň funkciu riaditeľa školy.

V úvode vystúpili so svojimi príhovormi hostia - zástupca z Grafologickej spoločnosti, Oľga Slobodníková z Barborskej cesty, Jarmila Buková - riaditeľka školy.

Zástupca grafologickej spoločnosti pripomenul prínos prof. J. Mistríka pre slovenskú jazykovedu, grafológiu, štylistiku a terminológiu. Oľga Slobodníková ocenila význam diel, ktoré prof. Mistřík napísal a upriamila pozornosť na prepojenie poznania, ku ktorému prispieval prof. J. Mistík a poznania, ktoré sa nachádza na Barborskej ceste (trasa tejto cesty vedie aj cez Španiu Dolinu). Pani riaditeľka spomenula významné pôsobenie prof. J. Mistríka ako jazykovedca, autora viacerých vedeckých a odborných článkov a žiakom priblížila jeho osobnosť. Žiaci si tiež pripravili prejavy, v ktorých spomenuli jeho odborný a vedecký rast, miesta na ktorých pôsobil, ako aj jeho ľudský prínos.

Pani Erike Mistrikovej, manželke pána profesora, odovzdal J. Piško kyticu a vyjadril slová uznania k práci pána Mistríka.

Potom nasledovalo pútavé rozprávanie pána Andreja Sitára z Baníckeho bratstva Herregrund o baníckej histórii Španej Doliny s filmom, čo žiakov zaujalo. O Barborskej ceste hovorila Oľga Slobodníková. Žiaci sa dozvedeli o trase Barborskej cesty, o jej symboloch, o legende sv. Barbory, o 29. zastaveniach a o možnosti zbierať pečiatky do bedekra.

Žiaci dostali aj pracovné listy s úlohami zo slovenčiny, ktoré úspešne napísali a vyriešili. Občas sa objavila aj machuľa z atramentového pierka, ktorá vyčarila úsmev. Našli sa aj veľmi pekne vypísané listy, bez chyby a bez machule. Zbadáte ich na nástenke v triede.

Vonku si žiaci pozreli banícku štôľňu s permoníkmi. Videli aj banícky orloj, ktorý práve odbíjal poludnie, takže sa otvorila skala. Objavili sa postavičky baníkov pracujúce v štôľňach a šachtách so svojím náčiním. Krásne zobrazené podzemie. Bolo počuť zvuk baníckeho kladivka, ktorým naozaj klopali dve postavičky baníkov. A nechýbal ani sv. Kliment, patrón baníkov na Španej Doline. Skutočne nádherný orloj, ktorý sa oplatí vidieť.

Hostiteľ, pán riaditeľ J. Piško, pripravil pre hostí a žiakov chutný obed a doplnil ďalšie zaujímavé informácie o škole, knihách, hymne SR, baníkoch a permoníkoch.

Na záver sa žiaci obliekli do permonických kostýmov, vyskúšali si kľáčanie na polienku a namaľovali zážitky z takto netradične prežitého dňa v zaujímavej a nevšednej škole. Na výkresoch je namaľovaná veža kostola, prízemné pôvodné banícke domčeky, kalamár s husacím pierkom, veža Barborskej cesty, banícke kladivká a ďalšie zaujímavé

motívy. Na drevené tabuľky napísali privítanie pre ďalších žiakov, ktorí sme prídu zase na budúce. A potom si vytiahli svoje smartfony. Niet sa čo diviť, je to generácia tabletov, smartfonov, počítačov i virtuálneho sveta. Je pre nich šťastím, že sa dnes mohli vrátiť do reálnej minulosti. Iste to ocenia.

Vo fotogalérii si pozrite fotografie pána Jozefa Kreutza, ktorý po celý deň svojím fotoaparátom zachytával zaujímavé chvíle v tejto výnimočnej škole.

Táto škola je zvláštna, zaujímavá a pozoruhodná. A to tým, že má jednu historicky zariadenú malotriedku, v ktorej sa nachádzajú pôvodné drevené lavice z rokov na prelome 19 a 20 storočia, spojené stoličkami, čím vytvárajú jeden celok. Na stenách visia historické mapy Grécka a Európy). Zároveň sú tu učebnice z 20. rokov minulého storočia, kalamáre s atramentom a drevenými perami. Sú tu tiež drevené tabuľky, ktoré svojím tvarom pripomínajú tablety, avšak sa na ne písalo gríflíkom. Dnes kriedou. Na učiteľskom stole je medený zvonček, ktorým sa oznamuje začiatok a koniec vyučovacej hodiny. A nechýba ani trstenica, ako aj polienko, na ktorom neposlušní žiaci v minulosti kľáčali.

Oproti dverám je skutočný kúsok strechy vyrobenej zo šindľov, aby žiaci a návštevníci na vlastné oči videli tie úžasné drevené doštičky, ktoré zapadnú do seba tak, aby cez ne voda a topiaci sa sneh nepretiekli. Je tu aj ozajstná piecka, v ktorej sa kúri drevenými polienkami, a tak sa trieda vyhreje. Potom zbadáte plechové historické umývadlo, drevené počítadlo a skriňu s poličkami, na ktorých sú rôzne zaujímavé predmety z minulosti. Na stenách visia historické fotografie. Keďže sme v bývalej baníckej dedine na vešiaku je oblečenie pre permoníkov, baníckych škriatkov. Podľa legend s týmito škriatkami baníci vychádzali dobre, pretože v podzemí im ukazovali miesta, kde sa nachádzala ruda.

Naozaj tu dýchne na vás kus histórie, umu a šikovnosti vtedajšieho obyvateľstva. Vráťte sa aspoň na chvíľu do minulých storočí. Na vlastnej koži si skúste napísať atramentovým dreveným pierkom aspoň svoje meno. Nie je to až také jednoduché, pretože nemôžete príliš tlačiť – pierko by sa zlomilo, a keď zas píšete veľmi opatrne, písmenká sa neobjavia. Možno sa vám urobí aj machuľa, ak dlho váhate. Je to teda naozaj umenie, ktoré naši predkovia ovládali.

Sadnite si do drevenej lavice a na chvíľu sa preniesite do histórie. Pridáte sa k ďalším známym „školákom“, ktorí tu už pred vami v týchto laviciach aspoň na chvíľu sedeli, napr. k Lukášovi Latinákovi, či Božidare Turzonovovej. Fotky ako sedia v takejto lavici zbadáte na nástenke a vyčaria vám úsmev na tvári.

Keď toto zažijete na vlastnej koži iste sa poďakujete J. Piškovi a jeho tímu, že vybudovali a starajú sa o takúto školu. Investujú do nej nielen svoje peniaze, ale aj svoj čas, energiu, um a hlavne srdce. Týmto spôsobom odovzdávajú návštevníkom krásne zážitky.